

ایران اقتصاد

نخستین فهرست واحدهای مسکونی مشمول قانون مالیات بر خانه های خالی منتشر شد

مالیاتی به نفع مستأجران

سفیر اسبق ایران در روسیه و مذاکره کننده ارشد ایران در توافقنامه اوراسیا، علال فاکامی رابط‌ه اقتصادی ایران و روسیه را پررسی کرده

روابط با روسیه معطل اراده بود

از راست: محمودرضا سجادی، سفیر اسبق ایران در روسیه و میرهادی سیدی مشاور امور بین‌الملل سازمان توسعه و تجارت و مذاکره کننده موافقتنامه تجاری ایران و اتحادیه اوراسیا

گروه اقتصادی زمانی‌که سفیر اسبق **ایران** را **راهی روسیه** می‌کردند، وزارت امور خارجه **اورا** با **تصویری غیرواقعی** و **این مینا** که «**روس** **ها** نمی‌خواهند در مسائل سیاسی، اقتصادی و امنیتی با ما همکاری کنند و همیشه دنبال کلاهبرداری و بازی کردن با کارت ما هستند» روانه کرد و **آقای سفیر** رفت و دید نه تنها چنین **تصوری درست** نیست بلکه **زمینه‌های بسیار مناسبی** بویژه در **عرصه مبادلات تجاری و اقتصادی** برای همکاری با این کشور وجود دارد. این تجربه **رضا سجادی**، سفیر اسبق ایران در روسیه است که در **میزگردی** با موضوع «**فرصت‌های اقتصادی پیش رو در همکاری با روسیه**» بیان می‌کند. **مشروح این نشست** را که با حضور **رضا سجادی**، **سفیر اسبق ایران در روسیه** و **میرهادی سیدی مشاور امور بین‌الملل سازمان توسعه و تجارت** و **مذاکره‌کننده موافقتنامه تجاری ایران و اتحادیه اوراسیا** در **دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران برگزار شد**، در ادامه می‌خوانید.

■ **وضعیت تعاملات و روابط ایران و روسیه را در شرایط فعلی چطور می‌بینید و زمینه‌های همکاری ایران و روسیه را چطور می‌بینید؟**
سجادی: یکی از بزرگترین مشکلات فراروی همکاری ایران و روسیه این است که در سال‌هایی که حکومت کمونیستی شوروی حاکم بوده تقریباً ارتباطات بسیار محدودی با روسیه داشتیم. شناخت بازرگانان و اقتصاددان‌ها ما از روسیه بسیار کم است. مشکل دیگری که فراروی ما بوده این است که در آن سال‌ها که ما نتوانستیم شناخت درستی از روسیه پیدا کنیم، برعکس با سیستم قوی و حرفه‌ای غرب در تعامل بودیم. در نتیجه همه عادات و رویه‌های اقتصادی ما مبتنی بر واردات از غرب شکل گرفته است. در بازرگانی و تجارت مسأله سابقه و ارتباطات گذشته خیلی مهم است و چون این رابطه‌ها نهادینه شده بود، در نتیجه نمی‌توانستیم براحتی شاهد تغییر آن باشیم؛ تا وقتی که غرب یک تحریم همه جانبه پیدا کرد و ما شروع نکرد این رابطه که‌ماکان ادامه پیدا کرد و ما وابسته خرید از خارج بودیم و زمانی که تحریم‌ها شروع شد کم‌کم دو زمینه اتفاق افتاد. یک زمینه گرایش اقتصادی به سمت شرق شامل روسیه، چین و هند و دوم گرایش به درونی‌سازی نیازهای داخل؛ فایده دیگر تحریم این بود که مجموعه‌های داخلی تقویت شدند و شرکت‌ها و سازمان‌های دولتی مجبور شدند که از توانمندی‌های داخل نیز استفاده کنند. به مرور زمان که حال و هوای صرف تعامل با غرب متوقف شده آرام آرام همکاری با شرق و بخصوص روسیه شروع شده است؛ متأسفانه سازمان‌های دولتی ما خیلی از بخش‌های خصوصی عقب‌تر هستند. هنوز شاهدیم که وزارت نفت هیچگونه آمادگی همکاری با روسیه ندارد. بانک مرکزی اساساً روسیه را دشمن خود تلقی می‌کند و هنوز در فضای جنگ سرد هست و

خود را طرفدار آمریکا دانسته و روس‌ها را شوروی می‌بیند و کارشکنی می‌کند و راهگشایی نمی‌کند. ما تا مدتی با این مشکل روبه‌رو خواهیم بود ولی وضعیت تبادلات اقتصادی بهتر از گذشته شده و امیدواریم با شناخت بهتر ظرفیت‌های خود و ظرفیت‌های روسیه، ورود کنیم و این یک تا دو میلیارد دلاری که در حال حاضر از روسیه مواد اولیه خریداری می‌شود و شامل چوب، مواد شیمیایی و برخی از فلزات است؛ تبدیل شود به روابط دو جانبه که در آن صنایع هایتک جمهوری اسلامی، صنایع داروسازی، محصولات مبتنی بر تکنولوژی نانو و موضوعاتی از این دست وارد چرخه اقتصادی شود و بتوانیم با روس‌ها در این زمینه‌ها همکاری کنیم. این چشم‌انداز کلی است که به نظر می‌آید از خرید مواد اولیه شروع شده، مقداری پیش رفته و بعد به دلیل نبودن شرایط در دستگاه‌های دولتی ما و دستگاه‌های دولتی روسیه تقریباً بحث تحریم، کاهش پیدا کرد ولی با توسعه تحریم اوضاع به سمت مناسب تری می‌رود. امروزه مقدار صادرات قابل توجهی در زمینه گل و گیاه داریم. مؤسسات زیادی در شمال کشور تشکیل شده که اینها صرفاً تولید برای صادرات می‌کنند. در بخش‌های هایتک مثل تولید کاتالیزورها زمینه‌هایی فراهم شده، شرکت‌هایی تأسیس شدند که فقط برای روسیه تولید می‌کنند و آرام آرام در آینده نزدیک شرایط رو به بهبودی خواهد رفت.

■ **آقای سیدی، شما زمینه همکاری میان طرفین را چگونه می‌بینید؟**
سیدی: در پاسخ به سؤال شما با توجه به اینکه من مذاکره‌کننده موافقتنامه تجارت ایران و اتحادیه اوراسیا بودم از همین موافقتنامه آغاز می‌کنم؛ موافقتنامه‌ای که بعد از دو سال و نیم مذاکره با اتحادیه اقتصادی اوراسیا منعقد کردیم و بیش از دو سال است که اجرایی شده است. اتحادیه اقتصادی اوراسیا متشکل از روسیه، قزاقستان، قرقیزستان، ارمنستان و بلاروس است. طبعاً بار اصلی اقتصادی و سیاسی این اتحادیه معطوف به اتحاد اقتصادی و تجاری روسیه است. قریب به ۷۰ تا ۸۰ درصد وزن اقتصادی اوراسیا مربوط به روسیه است و این موافقتنامه منعقد شده تا بتواند تجارت ما را با اتحادیه اوراسیا خصوصاً روسیه تسهیل کند. موافقتنامه‌های تجاری با کاهش یا حذف تعرفه‌های گمرکی بین دو طرف توافق زمینه را برای شکل‌گیری تجارت بیشتر آماده می‌کنند. در دنیا طبق آماري که سازمان جهانی تجارت داده، از کل صادرات ایران بیش از ۵۰ درصد صادرات به مقصد کشورهایی صادر می‌شود که بیشتر چنین توافق‌هایی را منعقد کرده‌اند و به این صورت صادرات سهل و کم هزینه شده است. این ۵۰ درصد میانگین جهانی است و در عین حال برخی از کشورها بیشتر از ۵۰ درصد را ترجیحی با تجارت آزاد پوشش می‌دهند. به این معنی که تجارت نامه‌های متعددی دارند

چهارچوب این توافق‌ها تأمین کند. اگر در مواردی معضلاتی را تحریم ایجاد کند اما بواسطه شکل‌گیری مناسباتی که در دل این توافق‌ها ایجاد می‌شود، فراهم کردن برخی از اقلام ازاین تعامل‌های گسترده‌تر سهل‌تر می‌شود؛ لیکن نمی‌شود در یک موافقتنامه‌ای، فصلی به آن اضافه کرد و بعد در آن موارد تحریمی را گنجانند و کم‌کم کرد دو طرف از تحریم بتوانند بواسطه این توافقنامه مستقیماً رها شوند، اما به‌صورت غیرمستقیم طبعاً کمک‌کننده است. موافقتنامه‌ها گرچه تا حد زیادی به تجارت تمرکز می‌کنند ولی همه توافق‌ها چون تجارت باب اول توافق هاست، به محض اینکه بتواند تسهیلات و شکل بگیرد و گسترش پیدا کند، جهات دیگر تعامل‌ها مثل سرمایه‌گذاری مشترک، تولید مشترک با افزایش تعامل‌های گردشگری و از این قبیل را می‌تواند ایجاد کند. ما امیدواریم که این موافقتنامه فعلی و موافقتنامه‌های آتی که در دست مذاکره است با حذف تعرفه فیمابین دو طرف بتواند این ظرفیت را برای افزایش تجارت ایجاد کند.

■ **جناب سجادی باتوجه به سابقه‌ای که از روابط ایران و روسیه فرمودید، به‌طور کلی الان فرصت‌های تجاری متقابلی که بین دو کشور ایران و روسیه وجود دارد، چیست و مآجه‌اندازه از این فرصت‌ها استفاده کردیم؟**
سجادی: نکته‌ای که در مورد روس‌ها و سرمایه‌گذاری خارجی آنها وجود دارد این است که روس‌ها به‌دلیل منابع عظیم طبیعی مثل گاز، نفت، چوب، فلزات و... که دارند، دارای سرمایه‌های زیادی هستند و بنا به دلایلی طی سال‌های گذشته این بخش‌های زیادی از سرمایه خود را به خارج از کشور برده و تبدیل به یک کشور سرمایه‌گذار جدی شده‌اند. اگر ما بتوانیم شرایط مناسب برای سرمایه‌گذاری روس‌ها در ایران عرضه کنیم، تصور می‌کنم با تسهیل عظیمی از سرمایه‌گذاران روسی مواجه خواهیم شد. چون روابط سیاسی دو کشور خیلی خوب است و مسیر بین ما و روسیه نزدیک است. از طرف دیگر ایران کشوری با توانمندی سرمایه‌پذیری بالا مثلاً در بخش معاونت است و ما با برخورداری از قابلیت‌های فناوریانه در بعضی از زمینه‌ها مثل داروسازی، صنعت بیوتکنولوژی و صنعت نانو تکنولوژی ظرفیت‌های خوبی برای سرمایه‌گذاری در روسیه داریم اما باید مثل تجارت، پشتوانه توافق‌های دولتی را داشته باشد که سرمایه‌گذاری‌های طرفین تضمین شود.

■ **باتوجه به فرصت‌هایی که پیش‌رواست، چه موانعی سبب شده‌ت‌این مسأله تاکنون اتفاق نیفتد؟**
سجادی: ارتباطات اقتصادی زمانی می‌تواند شکل بگیرد که شیوه‌های مناسبی در راستای تشویق و ایجاد انگیزه برای سرمایه‌گذاری و کار بازرگانی وجود داشته باشد. یکی از این شیوه‌ها همین توافق‌های بازرگانی است. در گذشته این توافق‌ها وجود نداشت، نرخ مالیات بالا بود و نرخ‌های ترجیحی مثل نبود. مسأله بانک، بیمه و حمل‌ونقل

■ **ادامه در صفحه ۸**

مدوح سلامه، اقتصاددان و استاد اقتصاد انرژی دانشگاه تجارت ESCP اروپا در گفت‌وگو با «ایران»:

قیمت نفت بزودی از ۱۰۰ دلار هم عبور می‌کند

◀ | صفحه ۶

«ایران» خبرسازی در مورد مشکل صادرات کالاهای کشاورزی را بررسی می‌کند

صادرات بازبچه سیاسی بازی!

◀ | صفحه ۷

آقای همتی مغلظه می‌کند

عبدالعزیز شیخی کارشناس اقتصادی

آنچه این روزها در دیالوگ‌های پینک پنگی آقای همتی، رئیس اسبق بانک مرکزی و مسئولان دولت سیزدهم رد و بدل می‌شود حاکی از مغلظه آقای همتی است چراکه رویکرد تحلیلگران اقتصادی این نیست که آمار رسمی را زیر سؤال ببرند. البته که آمار رسمی با تأخیر منتشر می‌شود و پیش از اظهارنظر می‌بایست صبر کرد تا به داده‌های موثق دسترسی یافت. بویژه آنکه در علم اقتصاد معمولاً گفته می‌شود آثار و نتایج متغیرها با وقفه خود را نشان می‌دهد. با این توضیح آنچه آقای همتی به‌عنوان اضافه برداشت از منظر آماري مطرح کرده دارای صبغه قابل تأمل در دولت قبل است. چراکه آقای روحانی دایم شعاری دادند که دولت از بانک مرکزی استقراض نمی‌کند ولی در عمل برداشت‌های دولت از بانک‌ها رشد کرد و تبدیل به یک رویه شد. از سال ۹۷ هم شدت یافت. در حالی‌که طی چند ماه اخیر که دولت جدید بر سر کار آمده اتفاقی در این زمینه نیفتاده است تا آقای همتی آن را کشف کرده باشند. ایشان به مسأله‌ای اشاره می‌کنند که در زمان مدیریت خودشان وجود داشته اما در آن برهه زمانی بنا به مصلحت سکوت کردند و الان در جایگاه منتقد دولت جدید همان مسأله گذشته را باز تعریف می‌کنند.

مشخصاً در پاسخ به ادعای ایشان که معتقدند آمار درآمدهای نفتی مربوط افزایش قیمت نفت است نه اقدامات دولت سیزدهم، باید گفت صحبت از افزایش صادرات و برگشت درآمد ناشی از آن است و هرگز سخنی مبنی بر افزایش قیمت نفت مطرح نشد.

این مهم نتیجه باز شدن درهای تجارت با کشورهای همسایه است. اقداماتی که منجر به گشایش موانع صادرات نفت برداشته شدن موانع برگشت ارز شده و از توان دولت قبل خارج بود والا صادرات را پشت مرزها نگه نمی‌داشت. الان سخن از اقتدار سرمایه‌گذاری، توانمندی و دیپلماسی قوی است که در نهایت منجر به افزایش صادرات و به تبع آن افزایش درآمدهای نفتی شده است. موضوع قابل اثباتی که با شک و شبهه و لاپوشانی قابل کتمان نخواهد بود.

عکس: علی محمدی / ایران

عملکرد کمیسیون اقتصادی و حاشیه‌سازی به جای حل مشکل

به بهانه درخواست مکتوب سازمان بورس از مجلس جهت انتشار فیلم کامل نشست کمیسیون اقتصادی با وزیر اقتصاد، حواشی اخیر پیرامون بازار سرمایه و عملکرد کمیسیون اقتصادی ریشه‌یابی شد. بررسی‌ها نشان می‌دهد، طی یک ماه اخیر عملکرد کمیسیون اقتصادی مجلس موجب شکل‌گیری حواشی متعددی در میان فعالان بازار سرمایه شده است. موضوعی که اعتراض روابط عمومی سازمان بورس نسبت به انتشار فیلم تقطیع شده را به‌دنبال داشت. موضوع دیگر دعوت این کمیسیون از فهرست ۶۰ نفره فعالان بازار سرمایه جهت مشورت است که خود این موضوع موجب شکل‌گیری اعتراض بسیاری از فعالان بازار حتی افرادی که در این لیست بودند، شده است و در مواردی به تحریم جلسه و تهدید به تحصن در مقابل مجلس منتج شده است.

همچنین تحرکاتی که در کمیسیون اقتصادی دیده شده در ماه‌های اخیر عمدتاً از جنس حاشیه‌سازی و پرداختن به موضوعات فرعی بوده است. از انتشار پیش نویس تصویب نشده اصلاح قانون بازار سرمایه موجب شکل‌گیری یک موج اعتراضی و موج سواری رسانه‌ها علیه دولت شد تا انتشار فیلم تقطیع شده جلسه به ظاهر محرمانه که در آن رئیس سازمان بورس نسبت به زیان سهامداران بی‌تفاوت جلوه داده شده و اخیراً هم دعوت ۶۰ نفر از فعالان بازار سرمایه به مجلس که در میان آنها افراد سبک‌تار و دارای پرونده‌های محکومیت قضایی با جرم اخلاخ در بازار جای گرفته‌اند، تعجب بسیار دارد!

در این فهرست اسامی به چشم می‌خورد که خود مسبب بروز وضعیت فعلی بازار سرمایه بودند و کاسی ایشان در زیان مردم تعریف شده بود. ضروری است کمیسیون اقتصادی توضیحات لازم از جلسه‌ای که در آن بیش از ۶۰ نفر قرار است اظهارنظر کنند، ارائه نماید. آیا این جلسه خروجی کاربردی و مشخصی خواهد داشت؟ و آیا افرادی از این جمع که سابقه فعالیت روشنی جز اداره کانال‌های بورسی و سبکتال فروشی نداشته‌اند، گزینه مناسبی برای همفکری هستند؟ آیا حواشی حضور این افراد و جنجال‌سازی‌های رسانه‌ای بعدی آن مورد توجه مجلس قرار گرفته است؟ در سه سال گذشته که شاهد رشد تند و ریزش شدید بازار سرمایه بودیم و عملکرد کمیسیون اقتصادی مجلس چه در موضوع نظارت پیش از بروز بحران و چه در موضوع وضع قوانین حمایتی در حین بحران و چه در اتخاذ راهکارهای حمایتی پس از بحران تقریباً هیچ بوده است. همه این موارد یک سؤال را پررنگ می‌کند که واقعاً کمیسیون اقتصادی در موضوع بازار سرمایه که مهم‌ترین مسأله کشور است اکنون دقیقاً مشغول چه کاری است؟

مصرف گاز بخش خانگی و تجاری از ۶۲۰ میلیون مترمکعب گذشت

مصرف گاز بخش خانگی و تجاری همزمان با کاهش شدید دمای هوا در کشور، از ۶۲۰ میلیون مترمکعب در روز گذشت.

به گزارش شانا، مقدار گاز مصرفی در بخش‌های نیروگاهی، صنایع عمده، خانگی و تجاری روز سه‌شنبه، ۲۸ دی‌ماه به ۸۱۸.۹ میلیون مترمکعب رسید و با کاهش شدید دمای هوا در کشور، مصرف گاز در بخش خانگی و تجاری رقم ۶۲۶.۱ میلیون مترمکعب را ثبت کرد. همچنین ۹۴.۵ میلیون مترمکعب گاز در اختیار نیروگاه‌ها قرار گرفت.

سهم صنایع عمده در مقدار گاز مصرفی دیروز ۹۸.۳ میلیون مترمکعب بود که به تفکیک ۶.۸ میلیون مترمکعب به کارخانه‌های سیمان، ۱۹.۴ میلیون مترمکعب به بخش فولاد، ۵۲.۶ میلیون مترمکعب به بخش پتروشیمی و ۱۹.۵ میلیون مترمکعب به پالایشگاه‌ها، لیمبه‌خانه‌ها، بخش مس و آلومینیوم کشور اختصاص یافت.

یادداشت

گزارش

اقتصاد